Nasza euroPROWincja

2/2020

ISSN 2083-4063

Old Garden w Sycewie, gmina Sompolno

Biuletyn
Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Województwa Wielkopolskiego

UNIA EUROPEJSKA

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie".
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

SŁOWO WSTĘPNE

Krzysztof Grabowski

Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

środki unijne z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 umożliwiają realizację szeregu projektów infrastrukturalnych, które skutkują poprawą jakości życia mieszkańców. Beneficjentami Programu są m.in. gminy i powiaty, które otrzymały dotychczas wsparcie z funduszy europejskich o wartości przekraczającej 291 milionów złotych. W jaki sposób spożytkowane zostało dofinansowanie oraz jaki wpływ na rozwój naszych małych ojczyzn mają zrealizowane inwestycje? Odpowiedzi na te pytania udzielą Państwu przedstawiciele władz lokalnych, których wypowiedzi publikujemy na łamach drugiego w 2020 roku wydania biuletynu „Nasza euroPROWincja".

Do priorytetowych obszarów, na które przewidziane zostało wsparcie z PROW 2014–2020, należy ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego. W tym wydaniu czasopisma przybliżamy Państwu pierwsze efekty prac w tym zakresie, wykonanych dzięki umowom o dofinansowanie, podpisanym w 2018 roku z samorządami gminnymi. Prezentujemy także ciekawe inicjatywy, zrealizowane w ramach projektu grantowego jednej z wielkopolskich LGD.

Rozpoczynamy okres wakacyjnego wypoczynku. W tym roku może on nieco różnić się od tego, do jakiego przywykliśmy do tej pory. Ogólnoświatowa epidemia wpłynęła na ograniczenie podróży zagranicznych. Postarajmy się jednak poszukać dobrej strony tej sytuacji. Wypoczywając z dala od domu, często nie dostrzegaliśmy, jak wiele urokliwych miejsc znajduje się w naszym pobliżu, zwłaszcza w porze letniej. Zachęcamy Państwa do odkrywania uroków wiejskich zakątków naszego regionu, również tych, które zostały odnowione dzięki wsparciu z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Spędzając urlop w Wielkopolsce, warto postawić na tradycyjną kuchnię regionalną, dlatego publikujemy przepis na jedno z dań charakterystycznych dla naszego regionu.

Serdecznie zachęcam do lektury.

Wydawca:
Samorząd Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Opracowanie:
Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

Teksty:
Marta Jachimowska,
Adrian Kapuściński

Opracowanie graficzne:
S-print s.c.
www.s-print.com.pl

Druk:
SIL-VEG-DRUK s.c.

Dbamy o dziedzictwo historyczne

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 przewiduje możliwość dofinansowania operacji dotyczących ochrony zabytków i budownictwa tradycyjnego. W województwie wielkopolskim, dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej, udało się odrestaurować kilkanaście obiektów zabytkowych. Na łamach biuletynu prezentujemy efekty tych przedsięwzięć.

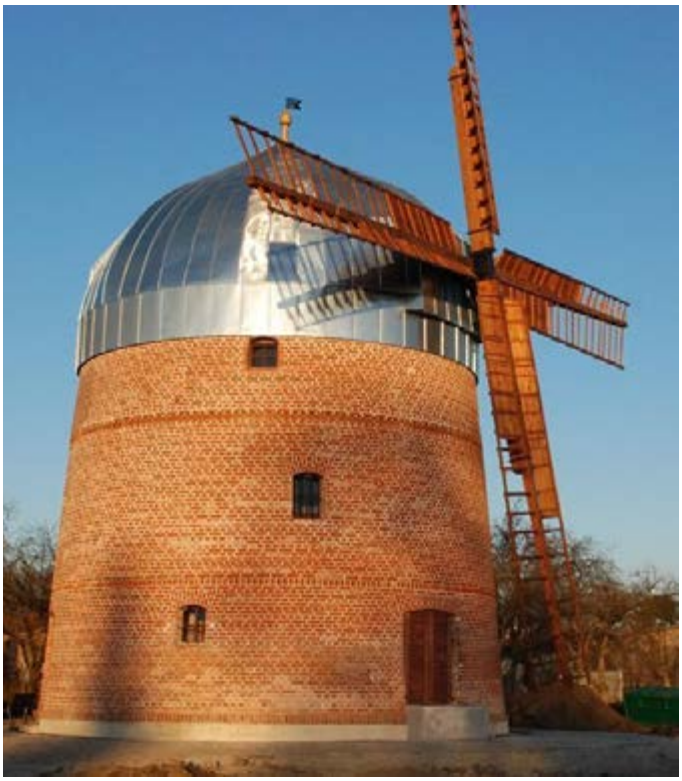

Źródło: www.września.info.pl

Wiatrak w Pyzdrach jest jednym z niewielu zachowanych na terenie Wielkopolski przykładów wiatraka typu holenderskiego. Dotacja z PROW 2014–2020 na ten cel wyniosła 500 tysięcy złotych.

W 2018 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego podpisał 15 umów z gminami. Umowy dotyczyły wsparcia finansowego z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w zakresie „Ochrony zabytków i budownictwa tradycyjnego". Przyznana wówczas pomoc wyniosła 6,5 miliona złotych.

— *Na obszarach wiejskich naszego regionu znajduje się wiele obiektów zabytkowych, zespołów pałacowo-ogrodowych czy folwarcznych, które wymagają sporych nakładów finansowych, aby ocalić je przed zniszczeniem. Bez wsparcia pochodzącego ze środków europejskich, byłoby to zadaniem niezwykle trudnym. Cieszę się, że większość prac, w ramach projektów dofinansowanych przed dwoma, laty zostało już ukończonych. Dbałość o zabytki to jeden z elementów budowania pozytywnego wizerunku wielkopolskiej wsi* — mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

Zabytki po nowemu

Kryteria wyboru operacji, określone dla tego typu inwestycji, premiowały zadania dotyczące prac w budynkach wymagających natychmiastowej interwencji budowlanej ze względu na szczególnie zły stan techniczny, potwierdzony opinią wojewódzkiego konserwatora zabytków. Istotą realizowanych zadań było również to, aby odnowionym budynkom nadać nowe przeznaczenie, np. edukacyjne, kulturalne lub promocyjne. Województwo priorytetowo traktowało wsparcie inwestycji w małych miejscowościach oraz w tych, w których nie zrealizowano podobnych zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. Część projektów objętych dofinansowaniem dotyczyła prac remontowych w budynkach sakralnych.

Spośród 15 dofinansowanych projektów beneficjenci złożyli dotychczas 13 wniosków o płatność. Pięć z nich zostało już rozliczonych. Gminy Pępowo, Zduny, Pyzdry, Kleszczewo oraz Dąbie, zgodnie z założeniami Programu, otrzymały refundację do 63,63% poniesionych kosztów kwalifikowalnych.

Gmina Pępowo, dzięki dofinansowaniu z PROW 2014–2020, zrealizowała projekt pod nazwą „Renowacja zabytkowego wiatraka, wraz z urządzeniem terenu na stanicę rowerową". W ramach zadania odnowiono zabytkowy wiatrak „Franciszek". Prace renowacyjne obejmowały wymianę skorodowanej mącznicy i fragmentu sztembra. Wykonano impregnację wnętrza, wymianę zewnętrznego szalunku ścian i pokrycia dachu wiatraka, wraz z malowaniem impregnacyjnym z zewnątrz. Ponadto odtworzone zostały skrzydła i schody z zadaszeniem oraz wymieniono skorodowane elementy drewniane budynku (słupy, rygle, nadbitki). Teren wokół wiatraka zagospodarowano, czyli utwardzono, wykonano nasadzenia, wyposażono w elementy małej architektury, a także zainstalowano monitoring i oświetlenie. Projekt obejmował również powstanie wiaty, czyli stanicy rowerowej, o powierzchni około 35 m^2.

Samorząd Gminy i Miasta Pyzdry zdecydował się z kolei na zakup Domu Podcieniowego oraz zakup i renowację wiatraka holenderskiego. Remont wiatraka trwał kilka

miesięcy i obejmował odnowienie cegieł oraz kopuły dachu, którą pokryła nowa blacha typu tytan-cynk. Ponadto na wiatraku zamontowano nowe skrzydło oraz poddano renowacji urządzenia znajdujące się w jego wnętrzu. Zakupiony Dom Podcieniowy przeznaczony został na obiekt wystawienniczy dla eksponatów związanych z lokalną historią. Zabytkowy budynek zyskał nowy charakter, stając się ważnym miejscem edukacyjnym i historycznym.

Gmina Zduny dotację z PROW 2014–2020 przeznaczyła na remont dachu w miejscowym kościele poewangelickim. W ramach projektu wykonane zostały prace remontowo-konserwatorskie. Renowację poprzedziły prace rozbiórkowe, po czym naprawiona została drewniana konstrukcja dachu, którą dodatkowo odgrzybiono. Założono nowe pokrycie, wraz z orynnowaniem i instalacją odgromową. Projekt zakładał także zagospodarowanie terenu wokół świątyni poprzez nasadzenia zieleni miejskiej oraz umiejscowienie ławek. Cały teren został objęty monitoringiem miejskim.

W maju 2020 roku Gmina Kleszczewo otrzymała refundację środków w ramach zrealizowanego projektu pn. „Rewaloryzacja zabytkowego parku dworskiego w Gowarzewie". Zakres działań obejmował opiekę nad drzewostanem, remont ogrodzenia murowanego, zaprojektowanie i budowę układu komunikacyjnego, wykonanie nasadzeń i nawierzchni zielonych. Ponadto w parku znalazły się elementy małej architektury: ławeczki ulokowane w specjalnych miejscach postojowych oraz teren służący do rekreacji – siłownia zewnętrzna. W obrębie parku usytuowano także plac zabaw z wyposażeniem, który ogrodzono. Całość objęta została monitoringiem. Koszty inwestycji obejmowały przeniesienie krzyża, który ze względu na bliskie sąsiedztwo parafii trafił na miejsce w pobliżu kaplicy.

Zadanie, polegające na renowacji zabytkowego budynku ratusza miejskiego, pozytywnie rozliczyła Gmina Dąbie. Ten historyczny obiekt powstał w latach 1811–1814 i został wzniesiony w stylu klasycystycznym. Renowacja obejmowała przygotowanie starego podłoża – oczyszczenie mechaniczne i zmycie ścian oraz spoin szczotkami stalowymi, odgrzybianie murów, gruntowanie, malowanie ścian i elementów zewnętrznych. W ramach inwestycji wykonany został także nowy dach. Projekt obejmował również zagospodarowanie terenu wokół ratusza oraz wykonanie pochylni dla osób niepełnosprawnych. W tym celu przygotowano obszar przylegający do budynku, usuwając starą nawierzchnię z betonu, a całość pokryto kostką. Zakres zadania obejmował dodatkowo montaż instalacji monitoringu na budynku ratusza.

Fot.: UM w Zdunach

279 944 złote otrzymała Gmina Zduny na remont dachu kościoła poewangelickiego w Zdunach. Wartość całości projektu to 541 146,85 złotych.

Lokalne strategie z myślą o ochronie zabytków

Wsparcie finansowe na inwestycje związane z renowacją zabytków możliwe jest również za pośrednictwem lokalnych grup działania funkcjonujących w Wielkopolsce. PROW 2014–2020, w ramach podejścia LEADER, pozwala na uwzględnienie takiego zakresu w strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. W ten sposób beneficjentem Programu mogą być nadal parafie, które w obecnej perspektywie finansowej, w odróżnieniu od poprzedniej, nie mają możliwości bezpośredniego składania wniosków o dofinansowanie do samorządu województwa.

Jedną z grup, która wśród obszarów wymagających wsparcia umieściła w swojej strategii ochronę obiektów zabytkowych, jest Lokalna Grupa Działania Krajna Złotowska. Dzięki temu możliwa była realizacja projektu „Renowacja zabytkowych elementów ruchomych w kościele parafialnym pw. św. Michała Archanioła w Jastrowiu". Parafia, jako beneficjent Programu, uzyskała pomoc finansową, która pozwoliła odrestaurować prospekt organowy oraz balustradę chóru muzycznego, zdobioną sakralnymi malowidłami.

Ze środków unijnych na uatrakcyjnienie zabytkowej infrastruktury kulturalnej skorzystano także na terenie LGD „Między Ludźmi i Jeziorami", gdzie wykonana została konserwacja epitafium Władysława Gurowskiego w kościele parafialnym pw. św. Andrzeja Apostoła w Kleczewie. Również Stowarzyszenie „Solna Dolina" zrealizowało projekt grantowy obejmujący m.in. renowację okien budynku kościoła parafialnego pw. Świętej Rodziny w Przedczu.

Jakich grantów udzielają wielkopolskie LGD?

Granty to fundusze powierzone przez lokalne grupy działania na drobne projekty i inicjatywy, które służą rozwojowi i integracji lokalnych społeczności. Na przykładzie zrealizowanego już projektu jednej z LGD, prezentujemy, jak szerokie spektrum zadań może być objęte dofinansowaniem z PROW 2014–2020.

Fot.: LGD „Krajna nad Notecią"

Grant autorstwa Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Ujskiej obejmował m.in. wizytę seniorów w Muzeum Okręgowym w Pile.

Kulturalnie…

Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią" funkcjonuje na terenie gmin Białośliwie, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Szydłowo, Wyrzysk, Wysoka, Kaczory oraz Ujście. Na tym obszarze zrealizowała projekt grantowy składający się z ośmiu zadań, wykonanych przez organizacje pozarządowe, jednostkę sektora publicznego oraz instytucje kultury.

Środki z PROW 2014–2020 posłużyły Ochotniczej Straży Pożarnej w Pobórce Wielkiej na remont obiektu dawnej remizy strażackiej. Budynek powstał w latach dwudziestych ubiegłego wieku i do roku 1990 służył jako magazyn do przechowywania sprzętu strażackiego. Kiedy powstała nowa strażnica OSP, obiekt pozostał nieużyteczny i niszczał. Ochotnicy z jednostki OSP w Pobórce Wielkiej zaproponowali, aby niszczejący budynek przekształcić w wiatę przystankową, która będzie służyła m.in. dzieciom i młodzieży, dojeżdżającym do szkół gminnych w Białośliwiu. Wykonano całkowitą rewitalizację budynku. Wymieniono dach, oczyszczono ceglane mury oraz wykonano wybrukowania, z zachowaniem walorów architektoniczno-estetycznych. Wewnątrz wiaty zostały umieszczone tablice informacyjne o charakterze edukacyjnym, upowszechniające wiedzę z zakresu pożarnictwa, ochrony przeciwpożarowej oraz prezentujące lokalną historię pożarnictwa.

Na rozwój inicjatyw kulturalnych postawiła Gmina Miasteczko Krajeńskie, która przeznaczyła fundusze na doposażenie Gminnego Domu Kultury. W ramach grantu zakupiono krzesła składane oraz stacjonarny i mobilny sprzęt nagłaśniający. Realizacja operacji zwiększyła atrakcyjność i poziom imprez organizowanych w ramach pracy GOK. Pierwszą z nich była inicjatywa społeczna „Spotkanie niezapomniane na Krajnie", nawiązująca do setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Gądek, Kłoda i Pokrzywnica postawiło na poprawę estetyki terenu wokół kościoła pw. św. Michała w Pokrzywnicy. Inwestycja polegała na odbudowaniu terenu zabytkowego cmentarza przykościelnego. Prace renowacyjne dotyczyły wjazdu do kościoła oraz chodnika przy bocznej furcie. Zadanie obejmowało wyrównanie i wzmocnienie podłoża oraz wybrukowanie dawniej istniejących ścieżek. W celu upamiętnienia zmarłych przodków i mieszkańców Gądka, Kłody i Pokrzywnicy, na terenie cmentarza postawiony został kamień z pamiątkowym grawerem. W prace nad powstaniem projektu zaangażowani byli wolontariusze – mieszkańcy tych trzech wsi.

Organizacja konkursu fotograficznego o „Foto roku" to zadanie, którego podjęło się Gminne Centrum Kultury w Łobżenicy. W konkursie mogli uczestniczyć wszyscy amatorzy fotografii, uwieczniając najważniejsze wydarzenia z życia gminy. Spośród najciekawszych prac stworzona została wystawa, którą prezentowano w gminnych sołectwach i lokalnej prasie. Zwieńczeniem projektu było wydanie „Łobżenickiego kalendarium", ze zdjęciami wydarzeń kulturalnych, społecznych, sportowych i gospodarczych.

Z kolei Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Ujskiej skierowało projekt grantowy do seniorów. W tym celu utworzona została Akademia Seniora w Ujściu. Osobom cieszącym się jesienią życia przygotowano ofertę związaną z uczestniczeniem w wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych oraz z rozwijaniem nowych zainteresowań. W ramach projektu zaproponowano wyjazdy integracyjne do Poznania i Bydgoszczy na operetkę i koncert w filharmonii, a także do kina, muzeum i teatru w Pile. W ramach grantu przygotowano jeszcze rejs katamaranem po Noteci, a dla chętnych zorganizowano kurs „Komputerowe ABC dla seniora" z podstaw obsługi komputera oraz Internetu. Akademia Seniora zapisała się na stałe w kalendarzu ujskich nestorów, którzy aktywnie i regularnie uczestniczą w cyklicznych spotkaniach integracyjnych w lokalu „Marina".

…i sportowo w „Krajnie nad Notecią"

Na sportowy rozwój mieszkańców postawił Uczniowski Klub Sportowy „Iskra", działający przy Szkole Podstawowej im. Wiktora Kaji w Białośliwiu, kupując wyposażenie do gry w unihokeja, a następnie organizując turniej. Na uczestników rozgrywek czekały dyplomy, statuetki i medale. Sprzęt zakupiony w ramach grantu służy wszystkim mieszkańcom gminy, korzystającym z hali sportowej przy szkole w Białośliwiu.

Wspieranie i upowszechnianie zdrowego stylu życia miał na celu też projekt grantowy pod nazwą „Nordic walking – mądrze idę po zdrowie", autorstwa Klubu Sportu i Rekreacji „Sportico" z Białośliwia. W ramach grantu zakupiono sprzęt do nordic walking oraz zorganizowano szkolenie teoretyczno-praktyczne. Uczestnikami szkolenia byli mieszkańcy gminy Białośliwie oraz gmin ościennych – Miasteczka Krajeńskiego, Wyrzyska i Wysokiej, którzy, pod nadzorem instruktora, poznali prawidłowe techniki marszu, postawy, jak i przygotowania w postaci odpowiedniego ubioru. Zwieńczeniem projektu był wspólny trening.

Z kolei Parafialny Klub Sportowy „Michał" zorganizował otwarte szkolenia pod hasłem „W każdym wieku i o każdej porze szkolić się każdy może" z udzielania pierwszej pomocy, tajników gry w tenisa stołowego i zdrowego odżywiania się. Cykl warsztatów przeznaczony był dla mieszkańców gmin Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie i ościennych. W ramach grantu zakupiono sprzęt do tenisa stołowego, który został wykorzystany podczas szkolenia. Część praktyczną poprzedziły zajęcia teoretyczne z podziałem na grupy – początkującą i zaawansowaną. Natomiast szkolenia z pierwszej pomocy oraz zasad zdrowego i racjonalnego odżywiania skierowane były głównie do osób niepełnosprawnych. Projekt miał na celu podniesienie kompetencji i zwiększenie świadomości uczestników z zakresu ratowania zdrowia i życia.

Fot.: UKS „Iskra"

Turniej unihokeja zorganizowany w Szkole Podstawowej im. Wiktora Kaji w Białośliwiu. UKS „Iskra", działający przy szkole, w ramach grantu zakupił bandy i kije do gry.

PROW okiem beneficjentów

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 realizowany jest od drugiej połowy 2015 roku. Przez ten czas Samorząd Województwa Wielkopolskiego przeprowadził szereg naborów wniosków adresowanych m.in. do jednostek samorządu terytorialnego. Zapytaliśmy wielkopolskich samorządowców o to, jak oceniają wpływ Programu na rozwój swoich małych ojczyzn.

Fot.: Starostwo Powiatowe w Koninie

Droga powiatowa nr 3250P, relacji Stare Miasto — Lisiec Wielki — Niklas w powiecie konińskim, przebudowana dzięki dofinansowaniu z PROW 2014–2020.

Dofinansowaniem z PROW 2014–2020 dotychczas objęte zostały operacje infrastrukturalne z zakresu budowy lub modernizacji dróg lokalnych, gospodarki wodno-ściekowej oraz inwestycji w targowiska. Znaczące środki przekazano beneficjentom inwestującym w obiekty pełniące funkcje kulturalne, kształtowanie przestrzeni publicznej oraz ochronę zabytków i budownictwa tradycyjnego. Gminy regularnie pozyskują również fundusze za pośrednictwem lokalnych grup działania w ramach wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

— *W województwie wielkopolskim mamy 226 gmin i 31 powiatów. Odpowiednio 201 i 21 z nich to beneficjenci Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Dotychczas, na wsparcie gminnych i powiatowych inwestycji, Samorząd Województwa Wielkopolskiego przekazał pomoc z PROW 2014–2020 w wysokości 291 milionów złotych. Środki te umożliwiają realizację aż 634 zadań. Efekty tych projektów służyć będą mieszkańcom przez lata. Fundusze unijne realnie podnoszą standard życia na obszarach wiejskich naszego regionu* — mówi Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski.

O wypowiedź na temat wpływu PROW 2014–2020 na rozwój naszych małych ojczyzn zapytaliśmy włodarzy gmin i powiatów, które aktywnie zabiegają o unijne dofinansowanie.

Starosta Koniński
Stanisław Bielik

Drogi dobrej jakości to bezpieczeństwo podróżowania mieszkańców oraz wizytówka powiatu konińskiego, przyciągająca turystów i inwestorów. Ze względu na możliwości budżetowe, nie mamy takiego komfortu finansowego, który pozwoliłby na realizację wszystkich inwestycji drogowych, oczekiwanych przez społeczności lokalne. Ważny jest każdy nowy kilometr drogi, stąd aktywnie zabiegamy

o środki ze źródeł zewnętrznych, by było ich jak najwięcej. Warto podkreślić, że powiat koniński może pochwalić się bardzo dużą skutecznością w sięganiu po wsparcie z UE i budżetu krajowego na zadania drogowe. I tak w 2017 roku, dzięki zaangażowaniu środków z PROW 2014–2020, sfinalizowaliśmy dwa duże projekty inwestycyjne: na odcinku Stare Miasto — Lisiec Wielki drogę nr 3250P oraz na trasie Nowa Ciświca — Lipice w ciągu drogi nr 4320P. Zadania inwestycyjne kosztowały łącznie 3 915 992,15 złote, z czego 2 280 371,00 złotych stanowiło przekazane nam przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego dofinansowanie z PROW. Prowadzone na obu odcinkach prace pozwoliły zmodernizować nawierzchnię na prawie czterech kilometrach dróg i poprawić ich parametry techniczne przez poszerzenie jezdni do 5,5 i 6 m, wybudować chodniki i utwardzone pobocza oraz wykonać pionowe i poziome oznakowania. Dzięki tym inwestycjom podnieśliśmy bezpieczeństwo na obu drogach oraz ułatwiliśmy ich użytkownikom dojazd do pobliskich instytucji publicznych, w tym szkół, ośrodka zdrowia i kościoła.

Burmistrz Miasta i Gminy Grabów nad Prosną
Maksymilian Ptak

Pozyskane w ostatnim czasie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dotacje stały się swoistą trampoliną do zmian dla Miasta i Gminy Grabów nad Prosną. Do sztandarowych inwestycji zaliczamy zakończoną w tym roku przebudowę świetlicy wiejskiej w Książenicach, wraz z zagospodarowaniem terenu. Teraz to nowoczesna placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Zadanie dofinansowano w kwocie 99 950 złotych. Jednak PROW dla naszego miasta i gminy to nie tylko twarde inwestycje, ale także wydarzenia o charakterze społeczno-kulturalnym. Jednym z nich był ubiegłoroczny „X Turniej Sołectw integruje, smakuje i promuje". W ramach projektu zorganizowano m.in. stoiska z potrawami regionalnymi, promującymi lokalnych wytwórców i tradycje kulinarne południowej Wielkopolski, oraz wystawę związaną z publikacją „Bobrowniki nad Prosną. Nasi przodkowie 1618–1920". Kwota dofinansowania to 25 854,67 złote. Obecnie rozpoczynamy realizację kolejnej inwestycji – budowę kanalizacji w Grabowie nad Prosną i rozbudowę stacji uzdatniania wody w Bukownicy, z dofinansowaniem PROW w kwocie 1,3 miliona złotych.

Burmistrz Miasta i Gminy Krzywiń
Jacek Nowak

Gdy prawie 10 lat temu obejmowałem urząd Burmistrza Miasta i Gminy Krzywiń, naszą gminę czekały wielkie wyzwania, m.in. związane z jej skanalizowaniem. Jeden z kilku projektów z zakresu budowy kanalizacji został sfinansowany w ramach PROW na lata 2014–2020. Pod koniec 2018 roku zrealizowano projekt pn. „Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków z siecią kanalizacji sanitarnej w Świńcu". Jego celem było wyposażenie budynków gminnych w Świńcu – przedszkola samorządowego, wraz z lokalem mieszkalnym i świetlicą wiejską, oraz sklepu – w lokalną oczyszczalnię ścieków.

Dzięki środkom unijnym z PROW na lata 2014–2020 udało się dokonać niemożliwego. Jeszcze kilka lat temu dzieci z przysiółka Wymysłowo, położonego na terenie sołectwa Jurkowo, nie mogły dojść na autobus czy busa suchą stopą. W 2016 roku, gdy Gmina otrzymała dofinansowanie w kwocie prawie 1,8 miliona złotych na budowę tej drogi, pojawiła się nadzieja, która została zrealizowana na przełomie lat 2018 i 2019. Zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej Jurkowo — Wymysłowo" umożliwiło modernizację drogi gminnej, ze zmianą nawierzchni z gruntowo-brukowej na drogę asfaltową, i nadanie jej charakteru drogi publicznej.

Fot.: UMiG Krzywiń

Przebudowana droga Jurkowo — Wymysłowo w gminie Krzywiń. Zadanie zostało dofinansowane na kwotę blisko 1,8 miliona złotych ze środków PROW 2014–2020.

REALIZACJA PROW

Wójt Gminy Białośliwie
Krzysztof Rutkowski

Bardzo dobrze pamiętam 3 listopada 2017 roku. W tym dniu miałem przyjemność podpisać z Panem Marszałkiem Krzysztofem Grabowskim umowę o dofinansowanie projektu pn. „Modernizacja – przebudowa targowiska gminnego", w ramach zadania pt. „Utwardzenie terenu przy świetlicy wiejskiej w Białośliwiu, wraz z wykonaniem ogrodzenia placu". Ponad 169 tysięcy złotych dofinansowania, zdobytego przez Gminę Białośliwie z PROW 2014–2020, pozwoliło na stworzenie nowoczesnego targowiska. Kolejne dofinansowanie w ramach tego Programu – ponad 120 tysięcy złotych, pozyskane z puli LGD „Krajna nad Notecią" – przeznaczyliśmy na budowę i przebudowę placów zabaw w Krostkowie i Białośliwiu oraz budowę obiektu rekreacyjnego w Pobórce Małej. W naszej gminie ze środków UE aktywnie korzystają przedsiębiorcy, stowarzyszenia i KGW. PROW zmienia nasze wsie, nadając im piękny wygląd, wzbogaca o nową infrastrukturę i pozwala na podwyższanie komfortu już istniejącej. Jednak przede wszystkim zmienia na lepsze ludzi. Uczy nas odwagi w sięganiu po środku unijne. Pozwala na spełnianie marzeń o tym, co potrzebne tu i teraz, na co mieszkańcy czekali latami.

Wójt Gminy Kiszkowo
Tadeusz Bąkowski

Trudno dziś wyobrazić sobie krajobraz Polski bez tablic informujących o inwestycjach zrealizowanych ze wsparciem środków unijnych. Ich liczba świadczy o aktywności gmin. Gmina Kiszkowo także pozyskuje fundusze z PROW-u: zbudowaliśmy 8 km dróg, 5 siłowni zewnętrznych, 10 placów zabaw, 3 świetlice, plażę, kanalizację, oczyszczalnię i boiska, mamy też kilka wyremontowanych świetlic. Możliwość pozyskania środków unijnych pobudza i mobilizuje do działania samorządy, ale również społeczność lokalną. Następuje przyspieszony rozwój gmin, niwelowane są dysproporcje pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi. Gminy wiejskie szczególnie cieszy wsparcie w zakresie budowy dróg, bo to daje szansę na dalszy rozwój choćby budownictwa mieszkaniowego i firm, łatwiejszy dojazd do pracy, szkoły. Natomiast świetlice wiejskie stają się centrami kultury, gdzie mieszkańcy integrują się, rozwijają swoje pasje artystyczne, sportowe i wypoczywają. Gminy muszą spełniać oczekiwania swoich mieszkańców, zaspokajać ich potrzeby w pełnym zakresie. Mieszkańcy nie pozostają bierni i włączają się w realizację wielu projektów realizowanych przez samorząd.

Wójt Gminy Lisków
Maria Krawiec

Gmina Lisków traktuje wsparcie w ramach PROW 2014–2020 jako konstruktywne i budujące współdziałanie samorządów gminnego i wojewódzkiego w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców terenów wiejskich. Stąd nasze, wspierane dofinansowaniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, budowy dróg lub zagospodarowania przestrzeni publicznej. Są to projekty już wybiegające w przyszłość, jak np. przebudowa ulicy Słonecznej, stanowiącej małą obwodnicę dla centrum Liskowa, czy przebudowa drogi Lisków — Ciepielew — Trzebienie, która jest kolejnym ciągiem usprawniającym kierunki komunikacyjne gminy poza jej granice, za które z budżetu gminy płacimy tylko połowę kosztów inwestycji.

W gospodarce wodno-ściekowej, z dwumilionowym dofinansowaniem z PROW 2014–2020, uzbrajamy nowe tereny budowlane i unowocześniamy infrastrukturę poprzez modernizację oczyszczalni ścieków oraz stacji uzdatniania wody. Efektów rzeczowych nie sposób przecenić, zaś dofinansowania w ramach PROW motywują do aktywnej działalności władz samorządowych, poprawiającej warunki życia mieszkańców naszej gminy, a konkursowa forma uzyskanego dofinansowania współkreuje cele, pozwalając inwestować w przyszłość naszych mieszkańców.

Fot.: UG Lisków

Nowoczesna prasa do oczyszczalni ścieków w Liskowie, o wartości 541 200 złotych, została zakupiona dzięki funduszom pozyskanym z PROW 2014–2020.

Wójt Gminy Rzgów
Grzegorz Matuszak

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 był bardzo owocny dla mieszkańców Gminy Rzgów. Wybudowano blisko 6 km dróg, a kolejna strategiczna droga będzie realizowana w 2021 roku.

Te inwestycje nie byłyby możliwe bez pozyskanych środków. Wiele wykonano również w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Przede wszystkim wybudowano 141 przydomowych oczyszczalni ścieków dla gospodarstw indywidualnych. Było to ważne zadanie, ponieważ w miejscach, gdzie powstały oczyszczalnie, nie jest uzasadniona ekonomicznie budowa kanalizacji sanitarnej.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich wybudowano również 3 km kanalizacji sanitarnej oraz ponad 2 km sieci wodociągowej. PROW 2014–2020 na terenie Gminy Rzgów to nie tylko infrastruktura komunalna, to również kultura, bowiem wyremontowano pomieszczenia Gminnej Biblioteki Publicznej w Rzgowie. Powstała nowa sala, w której są organizowane różne wydarzenia aktywizujące zarówno młodzież, jak i osoby dorosłe. Godne warunki lokalowe umożliwią organizowanie spotkań autorskich, zajęć Uniwersytetu Trzeciego Wieku i wielu innych.

Burmistrz Miasta i Gminy Szamocin
Eugeniusz Kucner

Wejście Polski do Unii Europejskiej otworzyło dla gmin szansę pozyskiwania środków na inwestycje. Gmina Szamocin do dziś wykorzystuje każdą okazję, składając wnioski na planowane inwestycje. Jako gmina miejsko-wiejska wykonała inwestycje z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej w ramach PROW 2014–2020 o wartości 3 142 018,87 złotych, otrzymując dofinansowanie w kwocie 1 887 971,59 złotych, co stanowi 60,09% wartości inwestycji. Pozyskanie tych środków pozwoliło na realizację wielu przedsięwzięć na terenie całej gminy.

W ramach poprawy gospodarki wodno-ściekowej wybudowaliśmy kolektor sanitarny w miejscowości Atanazyn o łącznej długości 5697,8 m oraz dwie przepompownie ścieków. Powstały nowe tereny rekreacyjno-sportowe: boisko z trawy naturalnej do piłki nożnej w Lipiej Górze o wymiarach 90 x 48 m, siłownie zewnętrzne w Szamocinie przy ulicach Górnej i 19 Stycznia oraz we wsiach Nadolnik i Lipa. Z kolei w parku miejskim nad jeziorem Siekiera w Szamocinie powstały zjeżdżalnie wodne. Pozyskaliśmy również środki na infrastrukturę drogową, dzięki którym powstały nowe drogi asfaltowe na ulicach Kościelnej, 19 Stycznia oraz Powstańców Wielkopolskich o łącznej długości 1485,50 m. Do wykonania pozostało jeszcze wiele zadań, a potrzeby są ogromne, dlatego z dużą nadzieją patrzymy w przyszłość, licząc na kolejne możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, w szczególności z PROW.

Fot.: UMiG Szamocin

Na plaży w parku miejskim w Szamocinie powstały dwie zjeżdżalnie wodne, które przez cały okres letni stanowią główną atrakcję turystyczną tego miejsca. Wartość dofinansowania z PROW 2014–2020 to 116 tysięcy złotych.

Cudze chwalicie, swego nie znacie – czyli aktywny wypoczynek na wsi

W dobie zagrożenia epidemicznego zachęcamy do odkrywania uroków wielkopolskiej wsi. Atrakcyjne miejsca o znaczeniu turystycznym powstają przy udziale finansowym Unii Europejskiej w ramach PROW 2014–2020. Spędzenie wakacji w urokliwych zakątkach naszego regionu to doskonała alternatywa do dalekich podróży. To też wyraz lokalnego patriotyzmu.

Fot.: Fundacja „Dąbie naszych marzeń"

Z myślą o aktywnym wypoczynku, Fundacja „Dąbie naszych marzeń" zrealizowała projekt pod nazwą „Przebudowa ścieżki nordic walking wzdłuż rzeki Ner na terenie Gminy Dąbie".

Fundusze unijne od kilkunastu lat zmieniają oblicze wielkopolskich obszarów wiejskich. Szereg oddolnych inicjatyw zostało ukierunkowanych na zwiększenie lokalnego potencjału turystycznego. Pomaga w tym oddawana do użytku nowoczesna infrastruktura: ścieżki pieszo-rowerowe, promenady, parki i skwery, boiska, ścianki wspinaczkowe, place zabaw, siłownie pod chmurką oraz wiele innych ciekawych obiektów.

— *Aktywny wypoczynek na wsi to dobra propozycja dla wszystkich, którzy chcą odetchnąć od codziennych obowiązków i spędzić wraz z rodziną miły czas w bezpieczny sposób. Ograniczona możliwość podróżowania za granicę nie oznacza, że wakacje będą mniej atrakcyjne niż dotychczas. W myśl powiedzenia „Cudze chwalicie, swego nie znacie", warto dokładniej poznać swoją okolicę i przekonać się, z ilu nowych lub odnowionych obiektów możemy skorzystać dzięki Programowi Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020* — mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

Wakacje na sportowo

Inwestycje w infrastrukturę turystyczną stanowią istotny element wielu strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, w oparciu o które lokalne grupy działania prowadzą nabory wniosków, umożliwiając pozyskiwanie środków na różnego rodzaju przedsięwzięcia. Towarzystwo Sportowe „Liskowiak", działające na obsza-

rze Stowarzyszenia „LGD 7 – Kraina Nocy i Dni", wyszło naprzeciw potrzebom miłośników sportu uprawianego na świeżym powietrzu. W ramach zrealizowanego projektu, fundusze pozyskane z PROW 2014–2020 zostały przeznaczone na przebudowę i doposażenie wielofunkcyjnego kompleksu rekreacyjnego w miejscowości Lisków przy ulicy Ogrodowej. Inwestycja obejmowała m.in. montaż automatycznego nawadniania na terenie płyty boiska, modernizację budynku szatni, naprawę ściany łukowej sceny oraz schodów terenowych, jak również remont ławek, zakup elementów małej architektury i montaż siłowni zewnętrznej. Realizacja przedsięwzięcia była możliwa dzięki współpracy Towarzystwa Sportowego „Liskowiak" i Gminy Lisków. Powstała infrastruktura sprawia, że zarówno dzieci, młodzież, jak i dorośli mogą rozwijać swoje sportowe zainteresowania.

Atrakcyjny kompleks sportowy powstał również w Czerniejewie w powiecie gnieźnieńskim. Stowarzyszenie Oświatowe „Onuphrius" wykorzystało dofinansowanie z PROW 2014–2020 na budowę kortu tenisowego, boiska do siatkówki plażowej oraz skateparku. Obiekt powstał w pobliżu szkoły, stąd głównymi odbiorcami atrakcji są dzieci i młodzież szkolna. Kompleks ma jednak charakter otwarty, dlatego pomysłodawcy zachęcają wszystkich chętnych do wypoczywania na świeżym powietrzu, czy to z piłką, rakietą do tenisa, czy też deskorolką. Różnorodność obiektu sprawia, że każdy znajdzie tu coś dla siebie, szczególnie w okresie wakacyjnym. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 527 306,82 złotych, z czego 300 000 złotych stanowi dotacja ze środków PROW 2014–2020.

Spacery nad rzeką

Mieszkańcy gminy Dąbie, jak również wszyscy zainteresowani odwiedzeniem wschodniej części naszego regionu, mogą skorzystać z przebudowanej ścieżki nordic walking, prowadzącej wzdłuż rzeki Ner. Projekt autorstwa Fundacji „Dąbie naszych marzeń" polegał na przebudowie ścieżki w taki sposób, aby umożliwiała odkrywanie walorów przyrodniczych gminy Dąbie. Zakres robót obejmował prace przygotowawcze, roboty ziemne, konstrukcyjne oraz nawierzchniowe.

— *Dotychczas istniejąca ścieżka była w złym stanie technicznym, co stanowiło zagrożenie dla wszystkich pasjonatów nordic walking. Realizacja zadania stworzyła warunki do bezpiecznej aktywności na świeżym powietrzu. Ścieżka jest oczywiście ogólnodostępna. Zachęcamy do korzystania i wypoczynku nad Nerem* — mówi Tomasz Ludwicki, burmistrz Dąbia.

Dla miłośników wodnych atrakcji w Buntowie w powiecie złotowskim już wkrótce powstanie pomost wędkarski i slip ułatwiający wodowanie np. łodzi. Slip ma również służyć straży pożarnej jako punkt czerpania wody. Inicjatorem przedsięwzięcia jest Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Wielkopolskiego – Oddział Miejsko-Powiatowy w Złotowie. Celem zadania jest zwiększenie atrakcyjności regionu i pobudzenie ruchu turystycznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Krajna Złotowska" poprzez zagospodarowanie terenu rekreacyjnego nad jeziorem Sławianowskim w Buntowie. Nowo powstałe miejsce będzie miało charakter ogólnodostępny i niekomercyjny, z którego będą mogli korzystać mieszkańcy nie tylko przyległego Buntowa, ale i sąsiednich miejscowości oraz turyści.

Fot.: UG Czerniejewo

W ramach projektu dofinansowanego z PROW 2014–2020 w Czerniejewie został wybudowany kort tenisowy, boisko do siatkówki plażowej oraz skatepark.

Fot.: UG Złotów

Jezioro Sławianowskie to największy akwen w powiecie złotowskim. Dzięki projektowi WOPR i środkom pozyskanym z PROW, teren przybrzeżny w Buntowie w gminie Złotów stanie się atrakcyjny turystycznie, przyjazny mieszkańcom i bezpieczny.

Rumpuć (ajntopf)

Gęsta i treściwa zupa jarzynowa, zwana także z niemieckiego ajntopfem, jest jednym z najpopularniejszych dań jednogarnkowych w Wielkopolsce. To wywar koloru jasnozielonego, z pomarańczową marchewką, zielonym groszkiem i żółtymi ziemniakami oraz innymi warzywami. Ponadto na talerzu widoczne są kawałki gotowanego mięsa, oczka tłuszczu oraz listki pietruszki.

Sposób przygotowania rumpucia można odnaleźć w wielu publikacjach związanych z dziedzictwem regionu. Na listę produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w kategorii „Gotowe dania i potrawy w województwie wielkopolskim" rumpuć został wpisany 2 sierpnia 2010 roku.

Składniki:

- ½ kg wołowiny bez kości
- ½ kg łopatki wieprzowej
- 30 dag boczku wędzonego
- ½ kg kapusty kiszonej
- ¼ małej główki włoskiej kapusty
- ½ kg ziemniaków
- 2 cebule
- 3 marchewki
- ¾ kostki masła
- 2 kwaśne jabłka
- przecier pomidorowy, sól, pieprz, kminek, liść laurowy, ziele angielskie, nać pietruszki

Przygotowanie:

Do dużego garnka wlewamy wodę. Dodajemy wołowinę pokrojoną w kostkę, sól, liść laurowy i ziele angielskie. Na maśle przesmażamy, pokrojone również w kostkę, łopatkę, boczek wędzony i cebulę. Dodajemy do wywaru. Następnie dorzucamy kolejne warzywa: poszatkowaną białą kapustę, rozdrobnioną kapustę kiszoną, obrane i tu także pokrojone w kostkę marchewkę oraz ziemniaki. Pod koniec gotowania wzbogacamy całość przecierem pomidorowym i kawałkami kwaśnego jabłka. Zupę doprawiamy solą, pieprzem i kminkiem. Ozdabiamy ją poszatkowaną natką pietruszki.

Źródło: www.przyslijprzepis.pl

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl

www.wielkopolskie.ksow.pl | www.dprow.umww.pl

Publikacja bezpłatna

UNIA EUROPEJSKA

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie".
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.